Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för kulturvetenskaper

1GN018 Samhällsorienterande ämnen för lärare i årskurs 4-6, 30 högskolepoäng

Social Sciences for Teaching in Compulsory School, Years 4-6, 30 credits

Ämnesgrupp
Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen

Nivå
Grundnivå

Fördjupning
G1F

Fastställande
Fastställd 2012-02-15
Senast reviderad 2018-06-07 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av examination och kurslitteratur.
Kursplanen gäller från och med höstterminen 2018

Förkunskaper
UVK-kurs: OSB I – Perspektiv på läraruppdraget och skolan i samhället – grundlärare årskurs 4-6, 7,5 hp (1GN202)UVK-kurs: OSB II – Didaktik och läroplansteori, grundlärare inriktning förskolklass/årskurs 1-6 7,5 hp (1GN219)eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- i praktiska övningar visa sådana ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen,
- problematisera hur undervisning i de olika ämnena kan främja elevers respekt för olika grupper i samhället och ge dem kunskap om dessa gruppers villkor,
- diskutera begreppet hållbar utveckling och dess problemområden i ett globalt perspektiv, samt diskutera hur hållbar utveckling kan främjas i undervisningen,
- självständigt och tillsammans med andra planera undervisning i syfte att stimulera och bedöma elevers lärande och utveckling enligt gällande styrdokument.

För de olika delkurserna ska den studerande kunna:
Geografi, 7,5 hp

- identifiera och använda närsamhällets möjligheter ur ett flertal didaktiska perspektiv genom studier av stadslandskapet,
- analysera miljö, resurser, demografi och utvecklingsproblematik ur ett globalt perspektiv,
- urskilja och redogöra för centrala naturgeografiska processer relevanta för

landskapsformer och klimat,
- redogöra för hållbar utveckling och dess tillämpning i undervisningen enligt Lgr 11,
- formulera utgångspunkter för undervisning utifrån kursens innehåll.

Historia, 7,5 hp

- översiktligt redogöra för Sveriges historiska utveckling från forntid till industrialisering och den svenska historiens koppling till Europas och världens historia,
- ge exempel på hur historiska källor, av olika slag och anpassade efter elevernas ålder, kan användas i undervisningen,
- diskutera och ge exempel på hur samtidens värderingar och attityder har sina rötter i historien,
- reflektera över hur historia används i olika sammanhang,
- formulera utgångspunkter för undervisning utifrån kursens innehåll.

Religionsvetenskap, 7,5 hp

- redogöra för ett urval av berättelser, riter, heliga rum och högtider i kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism,
- återberätta några berättelser från fornskandinavisk och samisk religion,
- översiktligt redogöra för kristendomens förändrade roll i det svenska samhället och skolan ur ett historiskt och nutida perspektiv,
- med utgångspunkt i diskussioner kring barns livsfrågor redogöra för etiska och moraliska frågor relevanta att behandla i undervisningen,
- formulera utgångspunkter för undervisning utifrån kursens innehåll.

Samhällskunskap, 7,5 hp

- redogöra för olika politiska styrelseskick och dessas organisering,
- redogöra för det svenska politiska systemet,
- redogöra för grundläggande fakta om den europeiska unionen,
- översiktligt redogöra för svensk offentlig ekonomi och det svenska skattesystemet,
- formulera utgångspunkter för undervisning utifrån kursens innehåll.

Innehåll

Delkurserna speglar närsamhället och det globala samhället ur respektive ämnesperspektiv. Didaktiska perspektiv tillgodoses i separata undervisningsmoment och tillsammans med ämnesinriktade moment. Platsens möjligheter utnyttjas som metod för att studera verkligheten utifrån de samhällsorienterade ämnenas perspektiv.

Delkurs 1. Geografi 7,5 hp
Delkursen introducerar och genomlyser geografiska begrepp. Ämnesdidaktiska perspektiv förankras på innehållet i kursen. Platsens möjligheter används för att studera närsamhället med inriktning på stadslandskapet. Grundläggande geomorfologi introduceras. En värld i förändring identifieras med fokus på globala miljöfrågor, demografi, utvecklingsproblematik och förutsättningar för en hållbar utveckling. Grundläggande resursfrågor som den globala livsmedelsförsörjningen analyseras. Verklighetsanknutna varianter av undervisning kommer att bearbetas som t. ex. exkursioner och fältstudier.

Delkurs 2. Historia 7,5 hp
I denna delkurs sätts den svenska historien från forntid till industrialisering tillsammans med historiemedvetande hos elever i fokus. I delkursen behandlas även Europa och europeiska erfarenheter i ett globalt och historiskt perspektiv. Problematisering av källor till historien ligger till grund för analyser av hur historien används och förmedlas i olika

sammanhang. I kursen ingår också att studenten ska relatera tänkt undervisning till elevers lärande och bedömning av elevers kunskaper enligt gällande styrdokument.

Delkurs 3. Religionsvetenskap 7,5 hp
Delkursen behandlar framför allt religiösa traditioner som levande kultur, med viss fokus på närsamhället. Förutom ett urval av traditioner från olika världsreligioner behandlas fornskandinavisk och samisk religion. Barns situation och plats i de religiösa traditionerna och deras faktiska upplevelser uppmärksammas. Vissa grundläggande religionsvetenskapliga begrepp introduceras. Delkursen behandlar även frågor kring etik och moral, utifrån begreppet livsfrågor.

Delkurs 4. Samhällskunskap 7,5 hp
Delkursen behandlar politiska och ekonomiska omvandlingsprocesser i globaliseringens tidevarv. Teman som särskilt behandlas är den europeiska integrationen, samt demokratins utmaningar i Sverige, EU och i världen. Delkursen behandlar politiska och ekonomiska omvandlingsprocesser i globaliseringens tidevarv. I delkursen ges en översikt över den offetliga ekonomin och hur skattepengar används i kommuner, landsting och stat. Kursens innehåll studeras genom att didaktiskt omsätta kursinnehåll till undervisningsmoment.

Deltagande i seminarier, övningar, laborationer, exkursioner och fältstudiedagar är obligatoriskt.

Professionsbas och professionell progression
I kursen introduceras grundskolan som arbetsplats och samhällelig institution och verksamhetens styrdokument bearbetas. Med utgångspunkt i de fyra kunskapsformerna fakta – färdighet – förståelse – förtrogenhet ska studenten ges förutsättningar att utveckla ett ämnesdidaktiskt tänkande som den ska applicera på verksamhetens styrdokument. Genom bland annat fältstudier får den studerande inblick i yrkets uppgifter och villkor. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser bidra till förståelse för en lärares kommunikativa kompetens samt för olika uttrycksformers betydelse.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression
I kursen introduceras observation som vetenskaplig metod och i fältstudier får den studerande träna sig att genomföra, bearbeta och redovisa sina iakttagelser. I samband med skriftliga redovisningar tränas det akademiska skrivandet med tonvikt på att sakligt och begreppsligt korrekt kunna redovisa och kommentera lästa texter. Kursen innefattar också moment av litteratursökning i bibliotekets databaser.

Fältstudiedagar
För att förstärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudiedagar med tonvikt på observation av pedagogisk verksamhet. Observation ska dokumenteras, bearbetas och redovisas i seminarier.

Undervisningsformer
I samtliga delkurser beaktas momenten utifrån didaktiska perspektiv.
Undervisningsformerna utgörs av föreläsningar, seminarier, exkursioner, studiebesök och övningar. Didaktiska perspektiv tillgodoses i separata undervisningsmoment och tillsammans med ämnesinriktade moment. Platsens möjligheter utnyttjas som metod för att studera verkligheten i de samhällsorienterade ämnena. Fältstudiedagar kan ingå. För detaljinformation se studieguide för kursen.

Examination
Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.
För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För betyget VG på hela kursen skall den studerande på minst tre av fyra delkurser erhållit betyget VG.

Examination i samband med seminarium, övningar, laborationer och exkursioner sker

genom obligatoriskt deltagande. Delkurs 1 examineras genom skriftlig planeringsuppgift och individuell paperuppgift. Delkurs 2 examineras genom individuella skriftliga uppgifter som diskuteras i seminarieform. Delkurs 3 examineras genom individuell skriftlig tentamen. Delkurs 4 examineras genom individuell skriftlig tentamen.

Studerande som ej godkänts vid ordinarie examination ges möjlighet till omexamination i enlighet med universitetets lokala regler.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Kursvärderingen arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Geografi 7,5 hp

Lambert, D. och M. Jones): *Debates in geography education.* Abingdon, Oxon: Routledge. Senaste upplagan, ca 100 s.

Andréasson, Per-Gunnar (red.): *Geobiosfären: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, utvalda kapitel. 300 s.

Molin, L. och A. Grubbström (2013): *Are teachers and students ready for the new middle school geography syllabus in Sweden? Traditions in geography teaching, current teacher practices, and student achievement*. Norwegian Journal of Geography, 67, 142-147. 7 s.

Landin, Staffan: *Blir världen bättre?* Stockholm: UNDP. Senaste upplagan. 84 s.

Daniels, Peter; Bradshaw, Michael; Shaw, Denis; och Sidaway, James (eds): *Human geography. Issues for the 21st century*. Harlow: Prentice. Senaste upplagan, utvalda kapitel, ca 200 s.

Sanderoth, Ingrid: *Plats - identitet - lärande: närområdesstudier i skolan.* Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, ca 100 sidor

Kompendier om att genomföra exkursioner och om stadslandskapet. 50 s.

Övrig litteratur i samråd med lärare, 100 s.

Delkurs 2. Historia 7,5 hp

Hedenborg, Susanna & Kvarnström, Lars: *Det svenska samhället 1720-2000*, Studentlitteratur, senaste upplagan, ca 200 s.

Hermansson Adler, Magnus: *Historieundervisningens byggstenar - grundläggande pedagogik och ämnesdidaktik*, Liber, senaste upplagan, ca 200 s.

Lindström, Dan: *Forntid i Sverige: En introduktion.* Natur och kultur. senaste upplagan, 125 s.

Lindkvist, Thomas & Sjöberg, Maria: *Det svenska samhället 800-1720.* Studentlitteratur, senaste upplagan, ca 400 s.

Utbildningsdepartementet (2011): *Läroplan för grundskolan, förskoleklass och fritidshemmet 2011*, http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575, *27 s.*

Artiklar, ca 100 s.

Delkurs 3. Religionsvetenskap 7,5 hp

Franck, Olof (red.), (2017): *Lärobok i religionsvetenskap*. Opublicerad. Ca 250 s.

Berglund, Jenny & Gunilla Gunner (red.): *Barn i religionernas värld.* Liber, senaste upplagan. 232 s.

Stencilmaterial och aktuella artiklar cirka 150 s.

Delkurs 4. Samhällskunskap 7,5 hp

Bäck, Henry; Larsson, Torbjörn; Erlingsson, Gissur Ó: *Den svenska politiken*, Stockholm, Liber, senaste upplagan, 360 s.

Ekendahl, I., Nohagen, L. & Sandahl, J. Undervisa i samhällskunskap: en ämnesdidaktisk introduktion. Sockholm: Liber. Senaste upplagan. 186 s.

Odenstad, C. (red.)Samhällskunskap för lärare 4-9. Malmö: Gleerups. Senaste upplagan. 200 s.

Artiklar, ca 150 s.